

УДК 657

**Перспективне моделювання
управлінських систем та економіки***Юлія Юзефівна Мороз**д.е.н., проф.; Житомирський національний агроекологічний університет**Юзеф Сигізмундович Цаль-Цалко**д.е.н., проф.; Житомирський національний агроекологічний університет***Роль знань з обліку і оподаткування у формуванні стартапів в лісовому
секторі економіки**

Анотація. Розглянуто теоретичні і практичні аспекти необхідності розвитку стартапів у лісовій галузі України. Визначено основні причини, що стримують залучення інвестицій в інноваційне підприємництво. Розкрито роль знань з обліку і оподаткування при створенні технологічних стартапів і визначено їх місце в реалізації бізнес-ідей, які мають працювати.

Ключові слова: інноваційний розвиток, стартап, бухгалтерський облік, оподаткування.

Досвід країн світу доводить, що саме розвиток бізнесу є рушійною силою інноваційного підприємництва. Саме тому, для розвитку вітчизняної економіки актуальними стають проекти та бізнес ідеї, створені не професіоналами, а цілеспрямованими новаторами, метою яких є реалізація свого потенціалу.

Згідно з оцінками рейтингу Світового Банку Doing Business-2018, Україна займає 76 місце серед 190 країн світу за показником легкості ведення бізнесу [5]. Тобто українська економіка має ряд невирішених проблем, які стримують залучення інвестицій в інноваційне підприємництво. Основними з них є:

- недостатня підтримка з боку держави;
- міграція новітніх проектів за кордон;
- відсутність належної інфраструктури;
- нестача профільних знань для втілення власної ідеї ведення бізнесу;
- відсутність сприятливого інвестиційного клімату;
- слабкий зв'язок між стартапами та інвесторами.

Термін «стартап» зародився в США в 1939 році, коли двоє американських студентів Хьюлетт і Паккард створили власну невелику фірму під назвою «start-up». З часом компанія досягла світових масштабів і зараз відома нам під назвою Hewlett Packard (HP) [4].

Тобто, стартап (від англ. «start up» – запускати) – це новітні проекти, які розвиваються в умовах невизначеності та займаються розробкою нових товарів або послуг і знаходяться на стадії пошуку оптимальних бізнес-ідей та джерел фінансування.

Поняття стартапу найчастіше асоціюється з новою ідеєю, планом просування ідеї на ринок, стратегією розвитку компанії та обмеженими ресурсами.

Необхідність підготовки стартапів в лісовій галузі викликана розумінням надзвичайно важливої ролі лісів для екологічної, економічної та соціальної стабільності держави, необхідності системного удосконалення ведення лісового господарства в Україні для забезпечення довгострокових інтересів держави на основі поєднання принципів державного регулювання з механізмами ринкових відносин з огляду на цілі децентралізації влади, необхідністю розвитку державно- приватного партнерства, збільшення кількості робочих місць, зайнятості сільського населення, мінімізації корупційних ризиків та вчинення правопорушень, утвердження відкритих, прозорих механізмів прийняття управлінських та кадрових рішень і першочергового забезпечення вітчизняних виробників шляхом створення прозорого ринку деревини.

Підприємств лісового сектору в Україні дуже мало. До прикладу в Італії у деревообробній та меблевій промисловостях працює 67500 підприємств, а в Україні – менше ніж 5000. У Польщі працює біля тридцяти тисяч тільки меблевих підприємств.

Основними напрямками розвитку стартапів в лісовій галузі України можуть бути [1]:

- удосконалення нормативної бази лісового господарства з врахуванням сучасних умов європейського та світового досвіду;
- зміна моделі та механізмів державного управління у сфері лісового господарств;
- запровадження дієвих механізмів ліквідації діючих корупційних схем та запобігання виникненню нових;
- зміна підходів до державного управління лісовим та мисливським господарством на базі чіткого виконання функцій регулювання, нагляду і контролю господарської діяльності у лісовому господарстві;
- оптимізація та реорганізація структури та функцій суб'єктів господарювання державної власності у лісовій сфері;
- державне стимулювання розвитку господарської діяльності у деревообробній галузі з отриманням доданої вартості;
- запровадження ефективної системи продажу інноваційної продукції;
- впровадження нової системи організації охорони і захисту лісів;
- удосконалення комунікаційного процесу та покращення обізнаності громадськості у сфері лісового господарства;
- розвиток галузевої науки та освіти у сфері лісового господарства з поєднанням технологічних і економічних навчальних дисциплін і можливостями створення стартапів;
- сприяння розв'язанню соціально-економічних проблем територіальних громад, зокрема створенню нових робочих місць та підвищенню зайнятості населення у лісовому секторі;
- збільшення лісистості території, нарощення ресурсного та екологічного потенціалу лісів, шляхом розширення робіт з лісорозведення, в тому числі за рахунок земель запасу та самозаліснених земель;

• посилення стійкості лісових екосистем до негативних факторів навколишнього середовища, зростаючого антропогенного навантаження, змін клімату.

Для ефективного та швидкого розвитку, окрім фінансової підтримки, стартапам також необхідна і нефінансова підтримка, яка включає консультації щодо реалізації ідеї, консультації з юридичних питань, питань оподаткування, бухгалтерського обліку та маркетингу [3]. Цими питаннями можуть займатися так звані «бізнес-центри» та «бізнес-інкубатори». Бізнес-центр представляє собою організацію, яка надає інформаційні, консалтингові, маркетингові та інші послуги суб'єктам бізнесу. Бізнес-інкубатор – це організація, що надає на певних умовах і на певний час спеціально обладнані приміщення та інше майно суб'єктам бізнесу, які здійснюють свою діяльність з метою отримання фінансової самостійності.

Щодо лісової галузі, то доцільно на базі окремих лісогосподарських підприємств і навчальних закладів Житомирської області, які здійснюють підготовку фахівців за спеціальностями «Лісове господарство» і «Садово-паркове господарство», а також кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування і аудиту Житомирського національного агроекологічного університету створити спільні досвідні (дослідні) навчальні центри з одержання знань по діяльності підприємницьких структур в лісовому господарстві.

Як приклад, партнерами можуть бути державні підприємства Новоград-Волинське досвідне лісомисливське господарство, Баранівське лісове господарство, Коростишівське лісове господарство та інші. Статус ДП «Новоград-Волинське ДЛМГ» прямо вказує на наявний передовий досвід ведення господарської діяльності і можливість передачі цього досвіду майбутнім підприємцям. Такі собі створені стартапи дадуть можливість використовувати їх базу для проведення безоплатних тренінгів і консультацій та апробувати інноваційні проекти. Тут можливо буде здійснювати навчання

з різних аспектів в галузі лісового господарства: від створення лісів до глибокої переробки і використання їх ресурсів.

Аналіз основних економічних показників господарської діяльності лісових підприємств Житомирської області у 2017 році свідчить, що лісова галузь потребує створення різних інноваційних продуктів на технологічному і економічному рівні (табл. 1).

Таблиця 1

Показники ефективності господарської діяльності лісових підприємств
Житомирської області у 2017 році

Підприємства	Рівень виробничих витрат на 1 грн. чистого доходу, коп.	Частка доданої вартості в чистому доході, %	Прибутковість 1 грн. чистого доходу, коп..
Білокоровицьке ЛГ	73,5	71,9	1,0
Баранівське ЛГ	75,0	77,9	4,3
Бердичівське ЛГ	78,9	67,4	0,9
Городницьке ЛГ	71,3	47,4	0,7
Житомирське ЛГ	77,6	59,5	1,5
Коростенське ЛМГ	66,3	44,7	5,4
Коростишівське ЛГ	75,1	73,6	0,8
Лугинське ЛГ	74,0	63,0	3,9
Малинське ЛГ	80,5	57,5	2,0
Новоград-Волинське ДЛМГ	77,0	74,5	1,7
Овруцьке ЛГ	69,9	62,8	1,4
Овруцьке СЛГ	77,2	65,1	1,7
Олевське ЛГ	72,2	49,0	0,8
Попільнянське ЛГ	77,8	66,4	1,6
Радомишльське ЛМГ	69,7	60,7	1,4
Словечанське ЛГ	73,8	61,7	1,9

Розраховано авторами за даними [6].

З даних табл. 1 можливо зробити висновок, що лісова галузь потребує значної кількості технологічних стартапів, які б дозволили поліпшити її економічну ефективність. Сьогодні більшість підприємств галузі працюють на межі беззбитковості за 1 – 2 копійки створеного прибутку з 1 грн. чистого доходу (необхідно досягти не менше 25 коп.). Щодо доданої вартості, то майже відсутні її дві інвестиційно-інноваційні складові: чистий прибуток і амортизація, а створені податкові платежі в лісову галузь не повертаються.

Вартість робочої сили за даними підприємств Житомирського обласного управління лісового та мисливського господарства (середньомісячна заробітна плата працівників за 2017 р. становила 7624 грн.) теж не створює передумови ліквідації тіньової економіки в галузі. За даними цих же підприємств в 2017 р. ними було реалізовано 68,4 % необробленої деревини, незаконні рубки збільшилися на 37 випадків, податковий тиск становив 23,9 коп. з 1 грн. чистого доходу або збільшився на 3,9 коп. В цілому по лісовій галузі електронний облік деревини застосовується для 73 % обсягів її заготівлі.

Ефективний розвиток лісової галузі вимагає не тільки технологічних стартапів, але і досягнення показників їх доданої вартості. Для обґрунтування ефективності технологічних стартапів необхідна облікова інформація, за показниками якої можливо здійснити оцінювання доцільності створення інноваційних продуктів.

Бухгалтерський облік - процес виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передачі інформації про діяльність підприємства зовнішнім та внутрішнім користувачам для прийняття рішень;

Внутрішньогосподарський (управлінський) облік - система збору, обробки та підготовки інформації про діяльність підприємства для внутрішніх користувачів у процесі управління підприємством.

Бухгалтерський облік створює повну систему інформації, щодо стартапу як задачі з багатьма невідомими, розвитку бізнесу, і дозволяє перевести його в

автоматичний режим управління. У кожному технологічному стартапі бухгалтерський облік є навігатором управління і повинен розроблятися як обліковий продукт за окремим ощадливим стартапом.

Інформація показників бухгалтерського обліку щодо ефективності господарювання з використанням ідей стартапів дає тільки загальну відповідь, наскільки чистий дохід, одержаний в умовах окремого стартапу буде більший ніж витрати на його одержання. Для оцінки доцільності стартапів їх власникам необхідно здійснювати розрахунок результатів після оподаткування, одержаних від них доходів.

Господарська діяльність лісової галузі щодо чистого доходу оподатковується на трьох рівнях. Перший рівень – рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів, як приклад, з лісової породи сосни 309,2 грн. за 1 куб. метр ділової деревини (без кори). Другий рівень – від створеного прибутку податок 18 %. Третій рівень – частина чистого прибутку (доходу), що відраховується державними унітарними підприємствами та їх об'єднаннями до державного бюджету за відповідний період, визначається виходячи з обсягу чистого прибутку (доходу), розрахованого згідно з П(С)БО як підсумок суми чистого фінансового результату (прибутку) та суми капіталу в дооцінках, яка підлягає перенесенню до нерозподіленого прибутку, з урахуванням того, що до такого підсумку також може бути включена частка нерозподіленого прибутку або невикористаних фондів, утворених внаслідок розподілу прибутку в обсязі, визначеному рішенням органу управління, за наявності фінансових ресурсів у підприємства, у розмірі 75 %.

Чи будуть стартапи після такого оподаткування в лісовій галузі, в умовах державних підприємств, це велике питання? Тому, сьогодні господарська діяльність здійснюється на межі беззбитковості, а коли буде розвиток?

Висновки. На даному етапі розвитку підприємництва в лісовій галузі України використання стартапів практично не розглядається. Мала

зацікавленість держави в сучасних інноваційних проектах змушує молодих фахівців співпрацювати з іноземними інвесторами, які допомагають втілити проекти в життя, та стати конкурентоспроможними. Одним з напрямів підтримки стартапів є формування компетентностей фахівців лісового господарства в сфері технологічних і економічних знань [2]. Технологічні стартапи мають бути пов'язані з інвестиційною привабливістю, обліковим процесом, оподаткуванням, інноваційністю створюваного продукту. Логіка проста – спочатку фахівців необхідно навчити основ спеціальності: які є лісові ресурси, які їх властивості і що з них можна зробити, а далі – як створити щось нове використовуючи ресурси, облікову інформацію і діючу систему оподаткування.

В процесі навчання необхідно ставити завдання виховати молодь з вільним технологічним і економічним мисленням, яка б не сподівалася на державну допомогу, а, покладаючись на власні сили і знання, змогла б знайти своє місце у житті.

Використані джерела літератури

1. Прийнята Стратегія реформування лісового господарства України до 2022 року. Думки громадських активістів та експертів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://forpost.lviv.ua/txt/ekonomika/8242-pryiniata-stratehiia-reformuvannia-lisovoho-hospodarstva-ukrainy-do-2022-roku-dumky-hromadskykh-aktyvistiv-ta-ekspertiv>
2. Від ідеї до нового стартапу: як виховати підприємця для лісового сектору [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nltu.edu.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=1818:2017-11-06-15-06-52&catid=13:2009-12-10-10-49-5&Itemid=244
3. Гладка Л.І. Українські стартапи: сучасний стан розвитку інноваційного підприємства / Л. І. Гладка, Є. О. Колеснік // Молодий вчений. - № 4.- 2017 - С. 647-651.
4. Invest –program прибуткове інтернет інвестування [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://invest-program.com.ua/scho-take-startap/>
5. Doing business-2018. Україна в рейтингу Світового Банку легкості ведення бізнесу [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://edclub.com.ua/analitika/doing-business-2018-ukrayina-v-reytingu-svitovogo-banku-legkosti-vedennya-biznesu>
6. Сайт Житомирського обласного управління лісового та мисливського господарства. – Режим доступу: <https://zt-lis.gov.ua>